

A TISZTESSÉGTELEN PIACI MAGATARTÁS TILALMA

- A vállalatok és fogyasztók védelmét a verseny-
szabályokra vonatkozó
jogszabályi rendelkezé-
sek is biztosítják. A ma-
gyarországi tisztesség-
telen magatartásokra
vonatkozó törvények
hosszú múltra tekinte-
nek vissza.
- A tisztességtelen ver-
seny általánosan tilos,
nevesített tiltott esetek:
a jó hírnév megsértése,
a bojkott-felhívás,
a szolgálai utánzás, az
összehasonlító reklám,
a versenyztetés és
az üzleti döntések tiszt-
ságának megsértése.
- A tisztességtelen piaci
és kereskedelmi gyakor-
latok egységesítésének
szabályozása az Európai
Unióban a 2005/29/EK
rendeletre vezethető
vissza, amely melléklete
a mindenképp tiltott
gyakorlatokat sorolja
fel.
- Fogalmi szinten a tiszt-
ességes piaci magatar-
tás, illetve tisztességes
kereskedelmi gyakorlat
kategóriái szinte egy-
más szinonimái az
egy-egy európai uniós tag-
államokban, Magyaror-
szágon több törvény és
hatóság érintett az ese-
tek megítélésében.
- A verseny érdemi érín-
tettsége esetén a Gazda-
sági Versenyhivatal jár
el Magyarországon.
Versenyfelügyeleti eljá-
rásai között a legna-
gyobb arányszámú ügy
a fogyasztóvédelem,
2023-ban az eljárásai-
nak 56%-a tartozott ide.

A Képviselői Információs Szolgálat Infojegyzete a tisztességtelen piaci magatartás tilalmának a hazai és európai uniós általános szabályozási környezetet ismerteti.

A tisztességtelen piaci magatartás jogszabályi definíciója

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló [1996. évi LVII. törvény](#) (továbbiakban Tpv.) a versenyjog magyarországi szabályozási joganyagát tartalmazza. A versenyszabályozás általános célja a vállalatok és a fogyasztók védelme.

A Tpv. minden ágazatra vonatkozóan, általános érvénnyel **tiltja a tisztességtelen piaci magatartást**. E szerint tilos minden olyan kereskedelmi és üzleti magatartás, amely nem felel meg a tisztesség általános fogalmának. A törvény külön nevesíti az üzleti tisztességtelenség körébe tartozó, jogsértőnek tekintett magatartásokat, például: a jóhírnév megsértése, a bojkott-felhívás, a szolgálai utánzás, az összehasonlító reklám, továbbá a versenytárgyalás, a pályáztatás, az árverés, a tőzsdei ügylet tisztaságának megsértése. Tilos továbbá az üzleti döntések tisztességtelen befolyásolása.

A TISZTESSÉGTELEN PIACI MAGATARTÁS JOGI SZABÁLYOZÁSÁ- NAK TÖRTÉNETE

A tisztességes kereskedés etikai normáinak a törvényekben való rögzítése több évszázados hagyományra vezethető vissza, kiemelkedő jelentőségű az 1890-ban az Egyesült Államokban aláírt [Sherman Anti-Trust Act](#).

Magyarországon a tisztességtelen magatartásokra vonatkozóan az első önálló törvény az [1913. évi VIII. törvénycikk](#), amely az ipari tulajdon védelmére Washingtonban aláírt nemzetközi egyezmény beiktatását biztosította. A tisztességtelen versenyről szóló [1923. évi V. törvénycikk az általános szabályok mellett meghatározta a tiltott magatartások körét](#). A szabályozás erkölcsi jellegű volt, a tilalmakat nem elsődlegesen a versenyre gyakorolt káros hatásuk, hanem azok erkölcsi kifogásolhatósága miatt állította fel. Az [1931. évi XX. törvénycikk a versenykorlátozó megállapodások és a gazdasági erőfölénnyel való visszaélések tilalmát](#) fektette le. A versenyjogi fejlődést a második világháború, illetve az azt követő új szabályozások akasztották meg. A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló [1990. évi LXXXVI. törvény](#) a felállított **Gazdasági Versenyhivatalnak négy területen adott hatáskört**. E négy terület: a fogyasztó megtévesztése, a versenykorlátozó megállapodások, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés, valamint a fúziókontroll. Ehhez járult hozzá az általános versenykorlátozási és a tisztességtelen verseny tilalma.

**A TISZTESSÉGTLEN PIACI ÉS
KERESKEDELMI MAGATARTÁSOK**

A Tpv. szerint tisztességtelen a verseny, ha a gazdasági tevékenységet tisztességtelenül folytatják – különösen amennyiben a versenytársak és a fogyasztók törvényes érdekeit sértik vagy veszélyeztetik, vagy a tevékenység az üzleti tisztesség követelményeibe ütközik. **A tisztességtelen verseny tilalma a Tpv. szerint a tisztességtelen piaci magatartás általános tiltását, illetve nevesített eseteit jelenti.**

A jogszabály a tisztességtelenség mércéjét nem határozza meg, a gazdasági tevékenység megítélésében a gazdasági életben kialakult szokások, elvárások az irányadók. Az általános tilalom akkor alkalmazható, ha a sérelmezett magatartás nem vonható valamely nevesített tényállás egyike alá sem. Ezen általános magatartások köre széles, például a termék forgalmazási engedély nélküli forgalomba hozatala, a disztribútori szerződés rendeltetésellenes felhasználása is ide tartozik (Zavodnyik, 2023).

A jó hírnév megsértésének szabálya a piaci versenytársakra értelmezendő, és magának a jóhírnévnek a veszélyeztetését is magában foglalja. Minden olyan cselekmény tiltott, amely alkalmas arra, hogy a versenytárs üzleti megbízhatóságát, piaci reputációját veszélyeztesse (Zavodnyik, 2023).

A **"bojkott felhívás"** esetén kétféle forma minősíthető jogsértőnek: ha a máshoz intézett tisztességtelen felhívás célja vagy a harmadik személlyel fennálló gazdasági kapcsolat felbontása, vagy a harmadik személlyel fennálló gazdasági kapcsolat létrejöttének megakadályozása (Zavodnyik, 2023).

A **"szolgai utánzás"** tilalma a közismert és jellegzetes, a vásárlók körében népszerű és elfogadott termék, szolgáltatás másolásának tiltását jelenti. A jogsértés megállapításához elegendő az összetéveszthetőség veszélyének megállapíthatósága.

Az **összehasonlító reklámnak** objektívnak kell lennie és nem sértheti a versenytárs jó hírnevét, nem vezethet más vállalkozás jó hírnevéből adódó tisztességtelen előnyszerzésre, illetve nem vezethet összetévesztésre.

A **versenyeztetés tisztaságának megsértése** sokféleképpen történhet, a bíróságoknak kell a konkrét tényállás alapján eldönteni, hogy sérelmet szenvedett-e a verseny tisztasága vagy sem.

Az **üzleti döntések tisztességtelen befolyásolása** kapcsán a Tpv. általánosságban kimondja, hogy a gazdasági versenyben tilos az üzletfeleket megtéveszteni. Megtévesztő magatartás például a hamis információ átadása, a döntést hátrányosan befolyásoló jelentős tény vagy körülmény elhallgatása.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról, módszerekről akkor beszélhetünk, amikor a vállalkozás eljárása nem felel meg a szakmai gondosság követelményének, vagyis amikor a vállalkozás nem az elvárható szintű szakismerettel jár el és ez alkalmas a fogyasztói döntés torzítására.

A magyar jogrendben a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatól a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló [2008. évi XLVII. törvény](#) (Fttv.) rendelkezik.

A tisztességtelen piaci magatartás általános és nevesített eseteinek megsértése miatti eljárás lefolytatása a bíróságok hatáskörébe tartozik. A bírósági eljárás bírság kiszabására is kiterjed. A per főszabály szerint a magatartás tanúsításától számított 6 hónapos elévülési határidőn belül indítható, a magatartás tanúsításától számított 3 év eltelte után perindításnak nincs helye (Tpv. 86-88 §).

EURÓPAI UNIÓS SZABÁLYOZÁS

Az Európai Unió versenyjog külön részterülete a tisztességtelen verseny elleni joganyag. A joganyag nem egységes, és sajátos szabályokat tartalmaz egyes ágazatokra, a vállalkozások egymás közötti jogviszonyaira, illetve a vállalkozások és a fogyasztók közötti jogviszonyokra (Boytha, Tóth (2010)).

Az egyes tagállamokban is vonatkozó joganyag szerzteágazó, fogalmi szinten a tisztességes piaci magatartás, illetve a tisztességes kereskedelmi gyakorlat kategóriái szinte egymás szinonimái. Ennek oka, hogy a fogyasztóvédelemre és a tisztességtelen versenyre vonatkozó joganyagok közeli kapcsolatban állnak egymással.

Az Európai Unió a tisztességtelen piaci és kereskedelmi magatartás szabályozásának tagállami harmonizálására irányelveket alkalmaz. Ezekben az uniós irányelvekben a verseny bizonyos formáit kifejezetten károsnak és meg nem engedhetőnek tekinti. Így a termékek reklámozásával, illetve promotálásával kapcsolatban a tisztesség követelményének betartását előbbrevalónak tekinti, mint magának a versenynek a korlátozás nélküli fenntartását.

A legfontosabb uniós irányelvek a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról szóló [2005/29/EK](#) irányelv és a megtévesztő és összehasonlító reklámáról szóló [2006/114/EK](#) irányelv. A fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködést a [2176/2394/EU rendelet](#) szabályozza. További irányelvi szabályozó többek között a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen piaci gyakorlatokról a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen piaci gyakorlatról szóló [2019/633/EU irányelv](#).

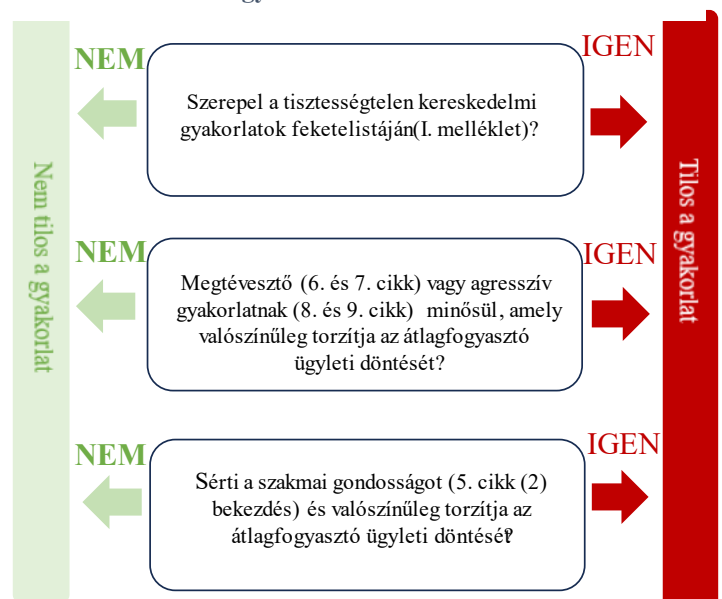
A [2005/29/EK](#) irányelv I. melléklete, az ún. feketelista a minden körülmé-

nyek között tiltott megtévesztő és agresszív kereskedelmi gyakorlatokat sorolja fel. A leggyakoribb, tiltott módszerek:

- a hamis "ingyenes" ajánlatok;
- a csalogató reklám;
- internetes keresési eredmények átláthatatlan rangsorolása;
- gyógyhatással kapcsolatos valótlan állítások;
- a "sötét" megoldások (pl. hamis online visszaszámolók);
- a hamis "különleges" ajánlatok;
- a piramisjáték (pilótajáték);
- hamis fogyasztói értékelések;
- megtévesztő állítások a környezetbarát jellegre vonatkozóan, az ún. "greenwashing";
- kettős minőség (megegyező márkanevvel, de jelentősen eltérő összetétellel történő árusítás);
- rendezvényjegyek tovább-értékesítése.

A 2005/29/EK irányelv értelmezéséhez és alkalmazásához kiadott bizottsági iránymutatás (a Bizottság [2021/C 526/01](#) sz. Közleménye) a következők mentén értelmezi a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat meglétét (1. ábra):

1. ábra: Miként dönthető el egy kereskedelmi gyakorlatról, hogy tilosnak számít-e?

Forrás: [Infoszolg/Európai Bizottság \(2021\)](#)

MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁS

A **2005/209/EK irányelv átültetése** jelentős részben **az Fttv. törvénnyel valósult** meg Magyarországon. Az Fttv.-be átvételre kerültek az irányelv meghatározásai, többek között a kereskedelmi gyakorlat, a fogyasztó, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, valamint a minden körülmények között tisztességtelennek minősülő magatartás definiálása. E mellett a fogyasztóvédelemről szóló [1997. évi CLV. törvényt](#) is az irányelvnek megfelelően módosították a fogyasztók érdekeit általánosságban védő normákat érintően.

A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmának megsértése esetén **különböző hatóságok** járnak el.

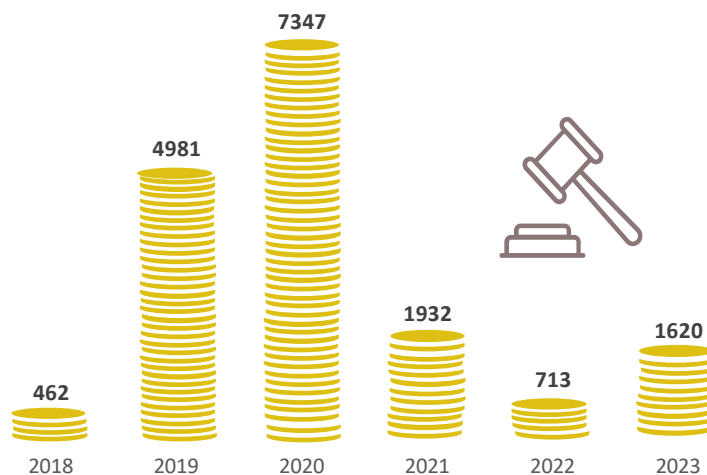
A kereskedők és a fogyasztók közötti (ún. B2C viszony) **kereskedelmi kapcsolat során** a verseny érdemi érintettsége esetén a **Gazdasági Versenyhivatal (GVH)**, annak hiányában a **megyei kormányhivatalok kijelölt fogyasztóvédelmi egységei** járnak el. Egyes esetekben azonban a gazdasági verseny érdemi érintettsége minden egyéb körülményre tekintet nélkül fennáll, így például, ha a reklám országos televíziós csatornán jelent meg vagy országos terjesztésű újságban.

A **vállalatok egymással szembeni kapcsolatainak** esetén (ún. B2B viszony) a hatáskör minden esetben a **GVH-t** illeti meg.

STATISZTIKÁK

A GVH versenyfelügyeleti eljárásai között évek óta **a legmagasabb arányszámú ügyek a fogyasztóvédelem területe**, 2023-ban az indított 34 versenyfelügyeleti eljárás 56 %-a, (19 db) volt a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokhoz kapcsolódó. 2023-ban összesen 27 fogyasztóvédelmi ügyet zártak le, közülük 17 ügy esetén szabtak ki versenyfelügyeleti bírságot, összesen 1 620 millió forint értékben (GVH, [Országgyűlési beszámoló 2023](#)).

2. ábra: A GVH által kiszabott bírságok értéke a fogyasztóvédelmi ügyekben, millió forint

Forrás: [Infoszolg/GVH, Országgyűlési beszámoló 2020, 2021, 2022, 2023](#)

Források:

- Tóth Tihamér, Szilágyi Pál (szerk.) (2011): A magyar versenyjog múltja és jövője, Budapest, PPKE JÁK
- Boytha Györgyné, Tóth Tihamér (szerk.) (2010): Versenyjog, Budapest, PPKE, JÁK
- Európai Bizottság (2021): A Bizottság közleménye a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmezéséhez és alkalmazásához (EGT-vonatkozású szöveg), ([2021/C 526/01](#))
- Tárczy Edit (2011): A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat az Európai Unió egyes tagállamaiban (Debrecen, 2011)
- Zavodnyik József (2023): [Kompakt kommentár a versenytörvényhez](#), (1.4. rész) Wolters Kluwer.

Készítette: Hagymásy Tünde
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Telefon: (1) 441-6486